

MYRS 22.02.2023 § 31

21/04.03.01/2023

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 2

Erityistavoite: 2.2

Hakemusnumero: 401468

Hakija: Oulun Liikekeskus ry

Toteutusaika: 1.4.2023 – 31.3.2026

Toteuttamisalue: Oulu

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

Toivotun tulevaisuuden kaupunkikeskusta (Toivo) -hanke vastaa kaupunkikeskustojen kestävyysmurrokseen luomalla uuden, vetovoimaisen keskustan. Vahvalla elinkeinoelämän, kaupunkilaisten, yhteisöjen ja julkisen sektorin innovatiivisella yhteistyöllä rakennetaan yhteinen, kestävään talouteen perustuva toivottu tulevaisuus. Tiedettä, taidetta, luovia aloja ja tarinoita hyödyntäen rohkaistutaan luomaan maakunnan ytimeen tulevaisuuden vetovoimainen, urbaani ja pohjoinen kaupunkikeskusta.

Hanke tuottaa ratkaisuja pohjoisen kaupunkikeskustan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Toimimalla aikaansa edellä se nostaa esiin ne tulevaisuuden kestävä talouden palvelut ja liiketoiminnot, joilla sekä tuetaan kestävä kuluttajuutta että varmistetaan kaupunkikeskustan pitkän ajan elinvoima tilanteessa, jossa keskustat ovat valtakunnallisesti kriisiytymässä. Hanke katsoo rohkeasti yli vuosien kohti toivottua tulevaisuutta ja etsii täysin uusin keinoin ne toimet, joilla ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys rakennetaan.

Vankkaan osallistamiseen pohjautuvalla työllä toteutetaan käytännön tasolla EU:n Vihreän kehityksen ohjelman Uuden eurooppalaisen Bauhaus -aloitteen mukainen elinkeinoympäristö arktisessa ympäristössä, ja luodaan ilmastoiresilienssi kaupunkikeskusta. Käytännön esimerkin luominen, sen vahvan ja syvälle pureutuvan pohjan rakentaminen uudella tapaa ihmistieteitä, tiedettä ja taidetta hyödyntäen, on mahdollisuus tehdä uudesta eurooppalaisesta Bauhausista totta. Toivo-hanke perustuukin tämän uuden eurooppalaisen aloitteen hengen mukaisesti kestävyden, inklusiivisuuden ja estetiikan kiehtovalle yhteen liittämislle.

Hankkeen tuloksena käynnistetään kestävä talous pohjoisessa urbaanissa kaupunkikeskustassa ja vastataan sillä sekä ilmastonmuutoksen hillintään että siihen sopeutumiseen. Rakennetaan yhteissuunnitellulla toimintamallilla tulevaisuuden kestäväälle kaupunkikeskustalle siten, että kaupunkikeskustan kivijalkakauppojen ja pk-sektorin kilpailukyky ja ilmasto-resilienssi vahvistuvat. Asiakkaat löytävät keskustan uudelleen ja kuluttajuus uusiutuu kestäväksi. Pohjoisen kaupunkikeskustan talous on kestävästi kilpailukykyinen.

Hankkeen toimenpiteet:

TP1: 4P-malli (Public-Private-People –Partnership)

Toivottua tulevaisuutta rakentamaan kutsutaan erilaisia joukkoja ihmisiä ja organisaatioita.

Kokeillaan erilaisten ryhmien toimivuutta ja vuorovaikutusta. Tarkoituksena on luoda avoin malli, jossa kuka tahansa halukas pääsee rakentamaan kestävää taloutta ja vaikuttamaan oman kaupunkikeskustansa kehittämiseen. Ryhmien koostamisessa ja niiden ohjauksessa käytetään apuna uusimpien luovien alojen keinoja.

TP2: Tiede kaupunkitilassa

Jotta tulevaisuuskuva perustuu tiedolle ja sitä uskalletaan kehittää kyseenalaistamisen ja ymmärryksen kautta, joukkoistetaan työryhmien työtä avoimesti tieteen keinoin. Hyödynnetään esimerkiksi olemassa olevaa ihmistieteiden uusinta ymmärrystä siitä, mikä on kaupunkien ja sen kivijalan merkitys ihmisten elämässä verkkokauppojen ja ruokalähettiläiden aikakaudella. Luodaan uutta kestävä talouden kaupunkikeskustan ymmärrystä tieteen kautta. Ymmärrys tulee toimimaan hankkeen uusien verkostojen, uusien ideoiden, uuden kuluttajuuden ja uusien liiketoimintamallien vahvana pohjana. Hanke ei itse tee varsinaista tieteellistä tutkimusta, vaan hyödyntää olemassa olevan tutkimusta ja tutkimuksellisia menetelmiä, kuten esimerkiksi abduktiivisen päättelyn prosessia, jossa tutkimuskysymystä ei tiedetä ennakkoon, vaan vasta kun se löytyy, tiedetään mitä ollaan tekemässä. Hanke järjestää näkyviä paikkasidonnaisia ja toiminnallisia törmäytyksiä ja tapahtumia paikoissa, jotka havainnollistavat tutkimuksen kuvaamaa sisältöä, eli muutoksia ja ilmiöitä. Tätä näkyvyyttä hyödynnetään myös hankkeen viestinnässä.

TP3: Taide kaupunkitilassa

Edellisen työpaketin tieteellisistä työstöistä luodaan kolme mittavaa yhteisöllistä taideteosta toivotun tulevaisuuden kiteyttämiseksi. Tässä työpaketissa luovat alat saavat tilaisuuden toimia yhteiskunnan kriittisenä ytimenä ja tuoda näkyviin sen, mitä ei sanoiksi saa puettua. Teokset toteutetaan Oulun kaupunkikeskustaan yhteistyössä Oulu2026-säätiön kanssa (Taiteellisiin tuotantoihin haetaan erillistä lisärahoitusta Oulu2026-säätiöltä kasvattaen teoksiin käytettäviä varoja). Teokset toteutetaan vuosina 2023-2025.

TP4: Toivotun tulevaisuuden digitalisaatio

Hankkeessa tutkitaan teknologisten ratkaisujen kuten tekoälyn ja koneoppimisen hyödyntämistä osallistamisen toteuttamisessa sekä olemassa olevan kaupunkikehittämistiedon ja - tutkimuksen hyödyntämisessä. Käytettävät digitaaliset työkalut kilpailutetaan kriteerinä se, että työkalu pystyy esimerkiksi tekoälyn avulla analysoimaan kohtuullisia määriä ääni- ja videomuotoista materiaalia, ja siinä yhdistyy tätä kautta määrällisen ja laadullisen tutkimuksen näkökulmat.

TP5: Narratiivit ja toivotun tulevaisuuden kiteyttävä taideteos

Hanke etsii tavat kiinnittää ihmisten huomio toivottujen tulevaisuuksien teemoista löytyneisiin kaupunkikeskustan ilmiöihin ja muutokseen taiteen (vrt. TP3) avulla. Taideteoksiin liittyvää vastaanottoa havainnoimalla voimme kehittää narratiiveja, jotka vahvistavat ja voimistavat valittuja toivotun tulevaisuuden ilmiöitä ja muutoksia ydinkeskustassa, sen liikkeissä, palveluissa, asiakasvirroissa ja toimintamalleissa.

Kolmivuotisen oppimisprosessin kautta jatkojalostetun hankkeen toimintamallin ympärille rakennetaan hankkeeseen osallistuville tahoille ja siitä sen aikana kiinnostuneille tahoille mahdollisuus jatkaa toimenpiteiden toteuttamista myös hanke-ajan jälkeen Oulun Liikekeskus ry:n koordinoimassa Kestävän tulevaisuuden ajatushautomossa.

Kestävän talouden kaupunkikeskusta toteuttaa Oulun kulttuuripääkaupunki 2026 -ohjelmaa sen ilmastonmuutostavoitteissa ja hankkeen tulokset hyödynnetään kulttuuripääkaupunkivuoden luottamuksen rakentamisessa. Huomataan, että kansainvälinen kulttuuripääkaupunkivuositoumaristo korosti valinnassaan, että Oulun on nostettava varsinainen ilmastonmuutos ja sen pohjoinen ulottuvuus osaksi ohjelmaa. Toivotun tulevaisuuden keskusta valmistaa kaupunkilaiset, elinkeinoelämän ja kaupunkiorganisaation tähän. Kaikki toiminto linkitetään yhteen kulttuuripääkaupunkivuoden kanssa ja tavoitteena on, että kolmivuotinen hanke myös jatkuisi yhteistyössä Oulu2026-säätiön kanssa päättymistään seuraavana vuonna 2026 tuoden näkyville hankkeessa luodun kestävän talouden.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset: 160 913

Ostopalvelut: 139 500

Matkakustannukset: 15 360

Muut kustannukset: 9000

Välilliset kustannukset: 22 733

Kustannukset yhteensä: 347 506

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 243 255

Kuntien rahoitus: 45 000

Yksityinen rahoitus: 59 251

Rahoitus yhteensä: 347 506

Hankearviointi, pisteet: 38/57 p.

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 3 A.

Valmistelija: Heikki Laukkanen, 050-9180035

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelmasta.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelmaa toimintalinjan ”Hiilineutraali Suomi” ja erityistavoitteen 2.2 ” Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen” osalta. Hankkeella mm. tuetaan elinkeinoelämää ja yrityksiä tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa kehittämään toimintamalleja ilmatoriskien hallitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022 - 2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 3 (Yrittävä ja uudistuva Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A. (Yrittäjyyden kasvua, työllisyyttä ja työelämän muutoksia tukevien toimintaympäristöjen parantaminen) osalta.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.